

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет права та міжнародних відносин
Кафедра міжнародного права, європейської та
свроатлантичної інтеграції

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ до професії:

Змістовий модуль: Правничі системи сучасності

для студентів

спеціальності	293 Міжнародне право
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	293.00.01 Міжнародне право

Київ – 2023

Київський університет
імені Бориса Грінченка
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Проб. № 14/10/23
Жильцов
(підпис) (присадице, місце)
« » 20 23 р.

Розробник:

Братко Ірина Василівна, к.ю.н., доцент, завідувач кафедри міжнародного права, європейської та євроатлантичної інтеграції Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач:

Братко Ірина Василівна, к.ю.н., доцент, завідувач кафедри міжнародного права, європейської та євроатлантичної інтеграції Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на кафедрі міжнародного права, європейської та євроатлантичної інтеграції Факультету права та міжнародних відносин.

Протокол №1 від «01» вересня 2022 року.

Завідувач кафедри міжнародного права, європейської та євроатлантичної інтеграції

(І.В.Братко)

Робочу програму погоджено з керівником проектної групи освітньої програми 293 Міжнародне право

_____ . _____ . 2022 р.

Гарант освітньої програми

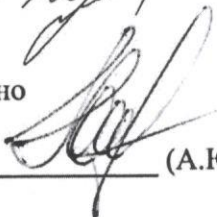

(І.В.Братко)

Робочу програму перевірено

_____ . _____ . 2022 р.

Заступник декана

(А.Ю. Нашинець-Наумова)

Пролонговано:

на 2023/2024 н.р. І.В.Братко (). «01» 09 2023р., протокол №

на 20 /20 н.р. _____ (_____). « » _____ 20 р., протокол №

на 20 /20 н.р. _____ (_____). « » _____ 20 р., протокол №

на 20 /20 н.р. _____ (_____). « » _____ 20 р., протокол №

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вступ до професії		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	6 / 180	
Курс	1	
Семестр	1	
Кількість змістових модулів з розподілом	8	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	56	
Модульний контроль	8	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	26	
Форма семестрового контролю	екзамен	
Змістовий модуль «Правничі системи сучасності»		
Курс	1	
Семестр	1	
Обсяг кредитів	1	
Обсяг годин, в тому числі:		
Аудиторні	14	
Модульний контроль	2	-
Семестровий контроль	5	-
Самостійна робота	9	
Форма семестрового контролю		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування у студентів системних знань у сфері порівняльного правознавства:

- ознайомлення з предметом, об'єктом, базовими категоріями, методологією компаративістики, завданнями, принципами, формами й методами формування та розвитку порівняльного правознавства;
- з'ясування основних понять, визначень та складових компаративістики та особливостей сучасних систем права ;
- передачу знань про явища і процеси, що виникають при формуванні правничих систем сучасності;
- визначення особливостей правових сімей та поглибленого розуміння процесів розвитку систем права у країнах світу;
- пізнання об'єктивної дійсності, оцінювання її та використання результатів при здійсненні порівняльного аналізу законодавства та систем права держав.

Завдання:

- формування у студентів професійних знань та навичок у сфері порівняльного правознавства;
- формування у студентів навичок абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу щодо формування, розвитку та врегулювання правовідносин у світі;
- вивчення сутності і змісту правничих систем суспільства і відповідно до особливостей історичного розвитку правових систем та систем права держав;
- узагальнення та розширення знань студентів у питаннях суспільно-правових відносин та правопорядку;
- орієнтування у законодавстві держав світу, ознайомлення з сучасними тенденціями та особливостями правових систем суспільства.
- надання відповідних знань та навиків у діяльності, що застосовується фахівцями при вирішенні професійних завдань у сфері компаративістики;
- формування у майбутніх фахівців аналітичного мислення, необхідного для вирішення професійних завдань у сфері порівняльного законодавства;
- створення умов для формування професійного мислення юристів, які працюватимуть у сфері порівняльного законодавства;
- формування навичок працювати самостійно;
- навчити працювати у команді колег за фахом.

Робота студентів на семінарських заняттях :

Семінарські заняття проводяться на основі раціонального поєднання активних форм і методів навчання з урахуванням майбутньої практичної діяльності студентів.

Зміст заняття включає опитування студентів з контрольних питань теми, що вивчається, та самостійне, під керівництвом викладача, виконання ними практичного завдання.

Під час семінарського заняття кожен студент має бути готовим викласти свої міркування з обговорюваних питань і впевнено орієнтуватись в особливостях правових сімей, показувати вміння поєднувати теоретичний матеріал з практичною діяльністю.

Обговорення питань теми може відбуватися у різних формах: співбесіди, загальної дискусії, вирішення практичних професійних ситуацій.

Метою семінарських занять поглиблення й закріплення теоретичних знань з компаративістики, одержаних студентами на лекціях і за підсумками самостійної роботи.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- зміст та предмет вивчення дисципліни «Правничі системи сучасності»;
- суть компаративістики та понятійно-категоріальний апарат цієї галузі права;
- теоретичні основи компаративістики;
- методи компаративістики, їх застосування та особливості;
- досягнення у сфері порівняльного законодавства та застосування досягнень у професійній діяльності;
- значення юридичної компаративістики, її місце та роль в системі юридичних наук.

вміти:

- збирати та обробляти правову інформацію з питань порівняльного правознавства;
- володіти та застосовувати порівняльний метод у аналізі правовідносин;
- оволодівати і використовувати сучасні теоретичні знання з сфери порівняльного правознавства;
- володіти понятійно-категоріальним апаратом компаративістики;
- визначати причинно-наслідковий зв'язок у формуванні правових систем суспільства;
- аналізувати вплив правовідносин на побудову сучасних систем права та правопорядку;
- застосовувати теоретичні знання у аналітичній діяльності при вивченні систем права різних держав;
- бути критичним і самокритичним, визнавати та виправляти власні помилки;
- працювати самостійно, проявляти добросовісність, дисциплінованість, пунктуальність та відповідальність, а також працювати у команді.

Відповідно до освітньо-професійної програми 293.00.01 «Міжнародне право» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 293 «Міжнародне право», дисципліна «Вступ до професії: Правничі системи сучасності» забезпечує формування наступних загальних та спеціальних компетентностей:

ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК2 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК6 Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК7 Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

ЗК9 Здатність працювати в міжнародному контексті

Відповідно до освітньої програми 293.00.01 «Міжнародне право» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 293 Міжнародне право, дисципліна «Правничі системи сучасності», що входить до блоку дисциплін «Вступ до професії», забезпечує формування таких результатів навчання:

РН–1. Демонструвати навички гармонійного розвитку абстрактного мислення в поєднанні з логікою аналітичної та синтетичної діяльності.

РН–2. Знати та розуміти природу та динаміку розвитку сфери суспільних відносин та її правового регулювання на національному і міжнародному рівнях.

РН–6. Ідентифікувати (виявляти), формулювати та вирішувати проблеми, демонструючи навички прогнозування.

РН–7. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

РН–9. Розуміти характер міжнародного спілкування та демонструвати вміння ефективно вирішувати проблеми полікультурного середовища.

РН–11. Знати та розуміти природу, принципи організації міжнародних відносин, ідентифікуючи їх акторів; визначати динаміку їх розвитку.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				Самостійна
		Аудиторна				
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	
Змістовий модуль 3. Правничі системи сучасності						
Тема 1. Загальна частина. Теоретичні основи компаративістики.	7	2	2			3
Тема 2. Романо-германська правова сім'я	7	2	2			3
Тема 3. Правова сім'я загального права та правова сім'я релігійного права	9	2	4			3
Модульний контроль	2					
Семестровий контроль	5					
Разом	23	6	8			9
Усього	30	6	8			9

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 3. Правничі системи сучасності

Тема 1. Предмет, метод та функції порівняльного законодавства

Предмет та об'єкти порівняльного правознавства. Метод порівняльного правознавства. Цілі та функції порівняльного правознавства. Значення порівняльного правознавства, його місце та роль в системі юридичних наук. Національні правові системи та правові сім'ї. Поняття і структура національної правової системи. Поняття та види сімей національних правових систем.

Рекомендовані джерела: основні [1; 2; 3; 5,6,8,], додаткові [6; 7; 9; 11, 15].

Тема 2. Правові системи романо-германського права, скандинавська груп правових систем, правові системи Латинської Америки та Японії.

Структура і джерела романо-германського права. Романська група правових систем. Германська група правових систем.

Північноєвропейська (скандинавська) група правових систем.

Загальна характеристика скандинавської групи правових систем. Історичний розвиток і джерела скандинавського права. Уніфікація і гармонізація законодавства Скандинавських країн.

Правові системи країн Латинської Америки. Загальна характеристика латиноамериканської групи правових систем. Кодифікація та джерела латиноамериканського права. Правова система Японії. Поняття японського права і особливості його формування. Сучасний стан японського права. Вплив американського права.

Рекомендовані джерела: основні [1; 2; 3; 4; 5], додаткові [7; 9; 10; 11,15].

Тема 3. Правова сім'я загального права та правова сім'я релігійного права

Правова система Англії. Формування та історичний розвиток права Англії. Особливості англійського права. Структура, джерела та основні галузі права Англії. Правова система США. Формування та особливості правової системи США. Джерела американського права. Судова система США.

Мусульманське право. Поняття та джерела мусульманського права. Структура мусульманського права. Поняття і види норм мусульманського права

Рекомендовані джерела: основні [1; 2; 3; 4; 7], додаткові [7; 8; 9; 10 13,].

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1	
			Кільк. одиниць	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	3	3
2	Відвідування семінарських занять	1	4	4
3	Робота на семінарському занятті	5	4	20
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15
5	Виконання модульної роботи	25	1	25
6	Виконання тестового контролю	25	1	25
7	Творча робота (аналітичне дослідження, в т.ч. есе)	1	8	8
	Разом	-	-	100
	Максимальна кількість балів:	-	-	100
	Розрахунок коефіцієнта:	1		
	Підсумковий бал	100		

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Тема 1. Загальна частина. Теоретичні основи компаративістики

1. Значення юридичної компаративістики., її місце та роль в системі юридичних наук.
2. Функції порівняльного правознавства.
3. Динамічні елементи правової системи.
4. Статичні елементи правової системи.

Рекомендовані джерела: основні [1; 2; 3; 6,7,8], додаткові [6; 7; 9; 11,13].

Тема 2. Романо-германська правова сім'я

1. Північноєвропейська (скандинавська) група правових систем.
2. Загальна характеристика скандинавської групи правових систем.
3. Історичний розвиток і джерела скандинавського права.
4. Уніфікація і гармонізація законодавства Скандинавських країн.
5. Правові системи країн Латинської Америки.
6. Загальна характеристика латиноамериканської групи правових систем.
7. Кодифікація та джерела латиноамериканського права.
8. Правова система Японії: загальна характеристика.
9. Поняття японського права і особливості його формування.
10. Сучасне право Японії. Вплив американського права на систему права Японії.

Рекомендовані джерела: основні [1; 2; 4; 5, 7,8], додаткові [6; 9; 8; 11, 14].

Тема 3. Правова сім'я загального права та правова сім'я релігійного права

1. Судова система США.
2. Правова сім'я релігійного і традиційного права.
3. Мусульманське право.
4. Поняття та джерела мусульманського права.
5. Структура мусульманського права.
6. Поняття і види норм мусульманського права.

Рекомендовані джерела: основні [1; 2; 3; 4; 7, 8], додаткові [6, 7; 8; 9; 10].

Критерії оцінювання

Бал	Критерій
5	студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, застосування для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, теорією; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним.
4	студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, та наявне вміння орієнтуватися в

	ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач; за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки "5 балів", при наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами. Оформлення виконаного завдання з самостійної роботи має бути послідовним.
3	студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань.
1-2	студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове або логічне мислення.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в письмовому вигляді з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Критерії оцінювання

Бал	Критерії
24-25	Студент вирішив всі завдання абсолютно вірно і повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав свою точку зору.
20-23	Студент вирішив завдання з 1 помилкою, відповідь на питання містить повне розгорнуте, правильне та обгрунтоване викладення матеріалу, допущено 2-3 помилки при вирішенні практичних завдань.
15-19	Студент правильно і повно вирішив більшість, але не всі завдання, відповідь на запитання є не повністю аргументованою;допускає незначні неточності
10-14	Студент правильно вирішив половину завдань; думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент правильно вирішив ситуацію, проте не зовсім слушно аргументує її, або враховує не всі, а деякі умови ситуації. Вирішив декілька завдань поверхнево.
5-9	Студент вирішив трохи менше половини завдань; може дати визначення основних понять. Відповідь на запитання дає неповно і поверхнево.
0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно; відповіді на питання є неповними; неправильно обгрунтовує своє рішення.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів з дисципліни «Правничі системи сучасності» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок на семінарських заняттях та під час виконання самостійної роботи, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Семестровий контроль знань студентів у формі екзамену з дисципліни «Правничі системи сучасності» здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістових модулів: «Теорія міжнародних відносин», «Міжнародні відносини та світова політика» та «Правничі системи сучасності».

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Предмет та об'єкти порівняльного правознавства.
2. Метод порівняльного правознавства.
3. Цілі та функції порівняльного правознавства.
4. Значення порівняльного правознавства, його місце та роль в системі юридичних наук.
5. Поняття та види сімей національних правових систем.
6. Основні елементи правової системи.
7. Поняття та структура правової системи.
8. Предмет юридичної компаративістики.
9. Метод юридичної компаративістики.
10. Цілі та функції юридичної компаративістики.
11. Значення юридичної компаративістики. Її місце та роль в системі юридичних наук.
12. Охарактеризуйте предмет порівняльного правознавства.
13. Визначте функції порівняльного правознавства.
14. Назвіть критерії класифікації функцій порівняльного правознавства.
15. Надайте характеристику структурні елементи правової системи.
16. Охарактеризуйте динамічні елементи правової системи.
17. Визначте статичні елементи правової системи.
18. Назвіть критерії класифікації сімей правових систем.
19. Романо-германська правова сім'я: загальна характеристика.
20. Виникнення та етапи розвитку романо-германського типу права.
21. Структура і джерела романо-германського права.
22. Романська група правових систем.
23. Германська група правових систем.
24. Структура і джерела романо-германського права.
25. Північноєвропейська (скандинавська) група правових систем.
26. Загальна характеристика скандинавської групи правових систем.
27. Історичний розвиток і джерела скандинавського права.
28. Уніфікація і гармонізація законодавства Скандинавських країн.
29. Правові системи країн Латинської Америки.
30. Загальна характеристика латиноамериканської групи правових систем.
31. Кодифікація та джерела латиноамериканського права.
32. Правова система Японії: загальна характеристика.
33. Поняття японського права і особливості його формування.
34. Сучасний стан японського права. Вплив американського права.
35. Правова сім'я загального права.
36. Правова система Англії- загальна характеристика.
37. Формування та історичний розвиток права Англії.
38. Особливості англійського права.
39. Структура, джерела та основні галузі права Англії.
40. Правова система США загальна характеристика.
41. Формування та особливості правової системи США.
42. Джерела американського права.
43. Судова система США.
44. Правова сім'я релігійного і традиційного права.

45. Мусульманське право.
46. Поняття та джерела мусульманського права.
47. Структура мусульманського права.
48. Поняття і види норм мусульманського права.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	90-100
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни для спеціальності

Разом: 30 год., із них: лекції – 6 год., семінарські заняття – 8 год., модульний контроль – 2 год., самостійна робота – 9 год., семестровий контроль – 5 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII
Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль 1. (105 б)						
Лекції (теми, бали)	<i>T1 (3бал)</i>	<i>T 2 (4бал)</i>	<i>T 3(4бал)</i>				
Семінарські заняття (теми, бали)			<i>C 1 1-11 балів</i>	<i>C 2 1-11 б.</i>	<i>C 3 1-11 б.</i>	<i>C 4 1-12 б.</i>	
СР (бали)	<i>Письмове завдання 25 балів</i>						
Модульна КР							<i>Мкр- 25 балів</i>
Підсумковий контроль (вид, бали)	<i>Проміжний контроль (105 балів)</i>						

8. Рекомендовані джерела

Базові

1. Юридична компаративістика : навч. посіб. / А.М. Кучук, Ю.С. Завгородня. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. – 112 с.
2. **Сидоренко, Микола Йосипович.** Теорія держави і права (курс лекцій) [Текст] : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. / М. Й. Сидоренко. - Вид. 2-ге, переробл. і доп. - Київ : Ун-т "Україна", 2013. - 197 с. - ISBN 978-966-388-452-3
3. **Порівняльне правознавство** : підручник / С. П. Погребняк [та ін.] ; ред. О. В. Петришин ; Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Національний

університет "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого". - Харків : Право, 2012. - 271 с., [1] с. - Л-ра: с. 263-268. - Предм. покажч.: с. 269-270. - Бібліогр. в підрядковій прим. - ISBN 978-966-458-228-2

4. **Чернецька, О.В. Шилінгов, В.С.** Правові системи сучасності [Текст] : посібник для студентів вищих навч.закладів /— Ірпінь : Академія державної податкової служби, 2003. — 113 с.
5. **Кельман, Михайло Степанович.** Загальна теорія держави та права : підручник / М. С. Кельман, О. Г. Мурашин, Н. М. Хома. - 3-тє видання, стереот. - Львів : Новий Світ-2000, 2013. - 584 с. - (Вища освіта в Україні). - ISBN 966-7827-25-9
6. **Скакун, О. Ф.** **Теорія права і держави [Текст]** [Текст] : підручник / О. Ф. Скакун. — 2-ге вид., допов. і переробл. — Київ : Правова єдність, 2010. — 519с.
7. Порівняльне правознавство : підручник / С. П. Погребняк, Д. В. Лук'янов, І. О. Биля-Сабадаш та ін. ; за заг. ред. О. В. Петришина. — Х. : Право, 2012. — 272 с.
8. Бехруз Х. Порівняльне правознавство. Підручник. — Одеса: Фенікс, 2009. — 464 с.

Додаткові

9. **Кельман, Михайло Степанович.** Загальна теорія держави і права (зі схемами, кросвордами, текстами) [Текст] : підручник / М. С. Кельман, О. Г. Мурашин. - Київ : Кондор, 2002. - 354 с. - ISBN 966-7982-06-8
10. **Дмитрієв, А. І.** **Порівняльне правознавство [Текст]** : Навч.посібник для студентів вищих навч.закладів / А. І. Дмитрієв, А. О. Шепель ; Відп.ред.В.Н.Денисов. — К. : Юстініан, 2003. — 179с.
11. **Правові системи сучасності. Глобалізація. Демократизм. Розвиток [Текст]** / В. С. Журавський, О. В. Зайчук, О. Л. Копиленко, Н. М. Оніщенко ; За заг.ред.В.С.Журавського. — К. : Юрінком Інтер, 2003.
13. Oliver Brand, Conceptual Comparisons: Towards a Coherent Methodology of Comparative Legal Studies, 32 Brook. J. Int'l L. (2007)
14. W.E.Butler, O.V. Kresin. Discovering the Unexpected: Comparative Legal Studies in Eastern and Central Europe (JCL Studies in Comparative Law: Second), The Lawbook Exchange, Ltd (May 26, 2021), 576 p.

Інтернет ресурси

1. Harvard Law School, URL: <https://hls.harvard.edu/dept/academics/programs-of-study/international-and-comparative-law/>
2. LSE Law School, URL: <https://www.lse.ac.uk/law/research/comparative-law>